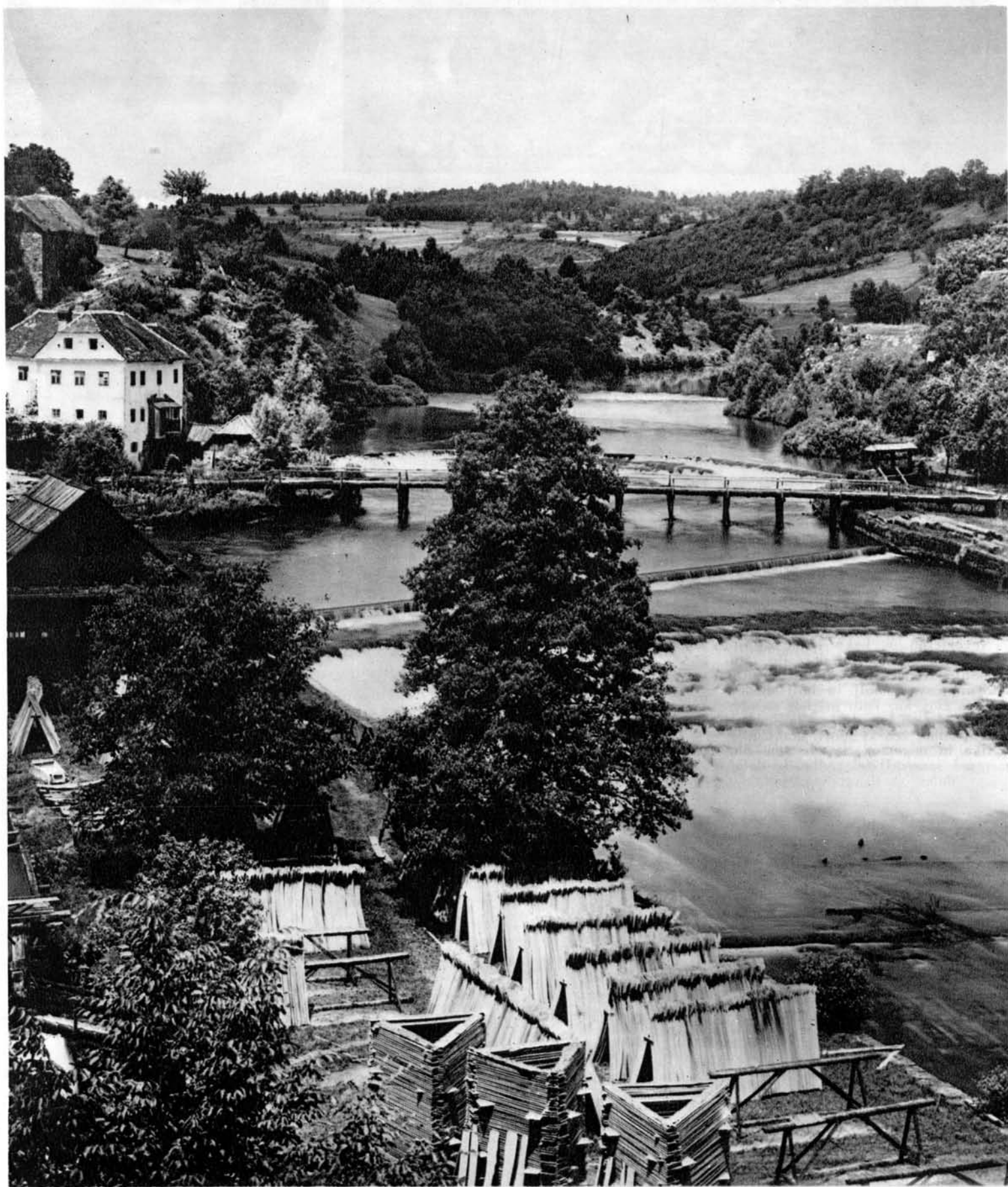

Ilustrirani Slovenec

Leto IV

Tedenska priloga »Slovenca« (šf. 187) z dne 19. VIII. 1928

Štev. 34

Lepote naše slovenske zemlje: Vodopad Krke pri Žužemberku.

Foto Erjavec, Višnja gora.

S pogreba umorjenega meškanskega predsednika Obregona:

Častniki mehikanske armade v sprevodu. Baje tudi dosedanji predsednik Calles noče več vztrajati na svojem mestu, zato nihče ne ve, kakšnim prevratom se ta nemirna država še bliža.

Titulescu

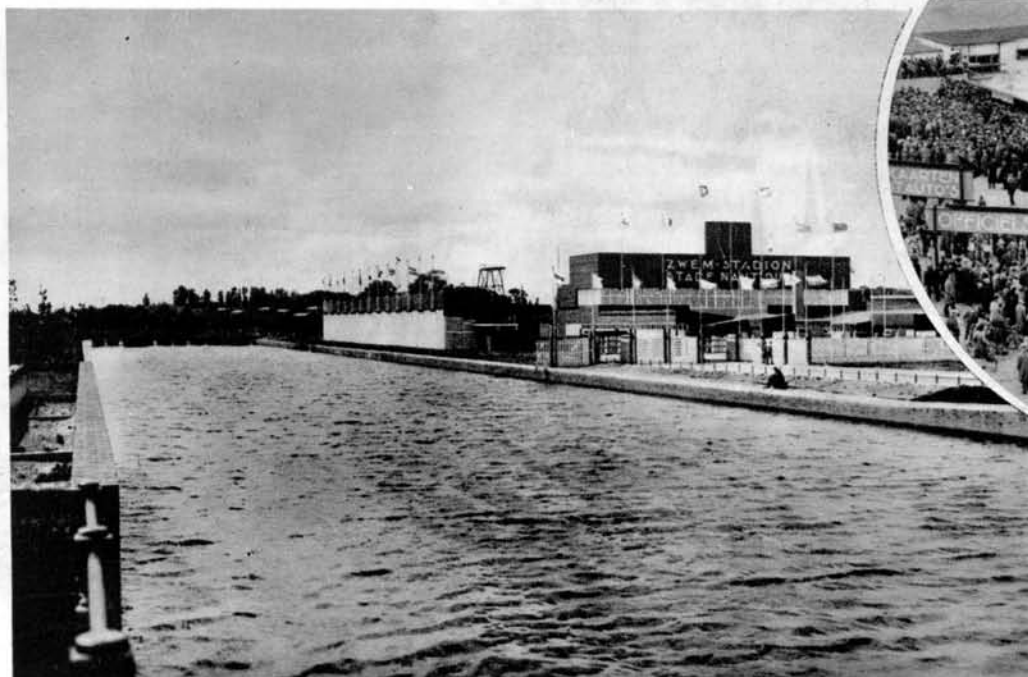
romunski zunanji minister, ki je dolgo let vodil romunsko zunanjo politiko v nam prijaznem zmislu, sedaj pa odhaja s svojega mesta in postane poslanik v Londonu.

Z amsterdamske olimpijade

Dne 9. julija je soprog nizozemske kraljice slovesno otvoril 9. mednarodno olimpijado, ki se vrši to pot na ogromnem, novo zgrajenem modernem stadionu v Amsterdamu. Vsi kulturni narodi sveta so poslali v to svrhu v Amsterdam cele vrste svojih najboljših sportnikov. Na tisoče tekmovalcev vseh najrazličnejših vrst sporta se bo borilo za prvenstva, odlikovanja in priznanja in ves svet z največjo pozornostjo zasleduje uspehe posameznih znanih tekmovalcev, posebe pa seveda še vsak narod napeto pričakuje, kako bo odrezala njegova reprezentanca. Na deset in desetisoče gledalcev prisostvuje dan za dnem vsem neštivilnim vrstam tekem. Neverjetno je, kako je v zadnjih letih po vsem svetu naraslo zanimanje in zmisel za telesno kulturo. Sport osvaja bolj in bolj modernega človeka. Tudi pri nas narašča in se širi od leta do leta bolj, zlasti telovadba, ženski sport, lahka atletika in nogomet. Seveda smo Slovenci, izvzemši telovadbe, še daleč, daleč za drugimi narodi.

Naval občinstva pred vjodom v olimpijski stadion v Amsterdamu

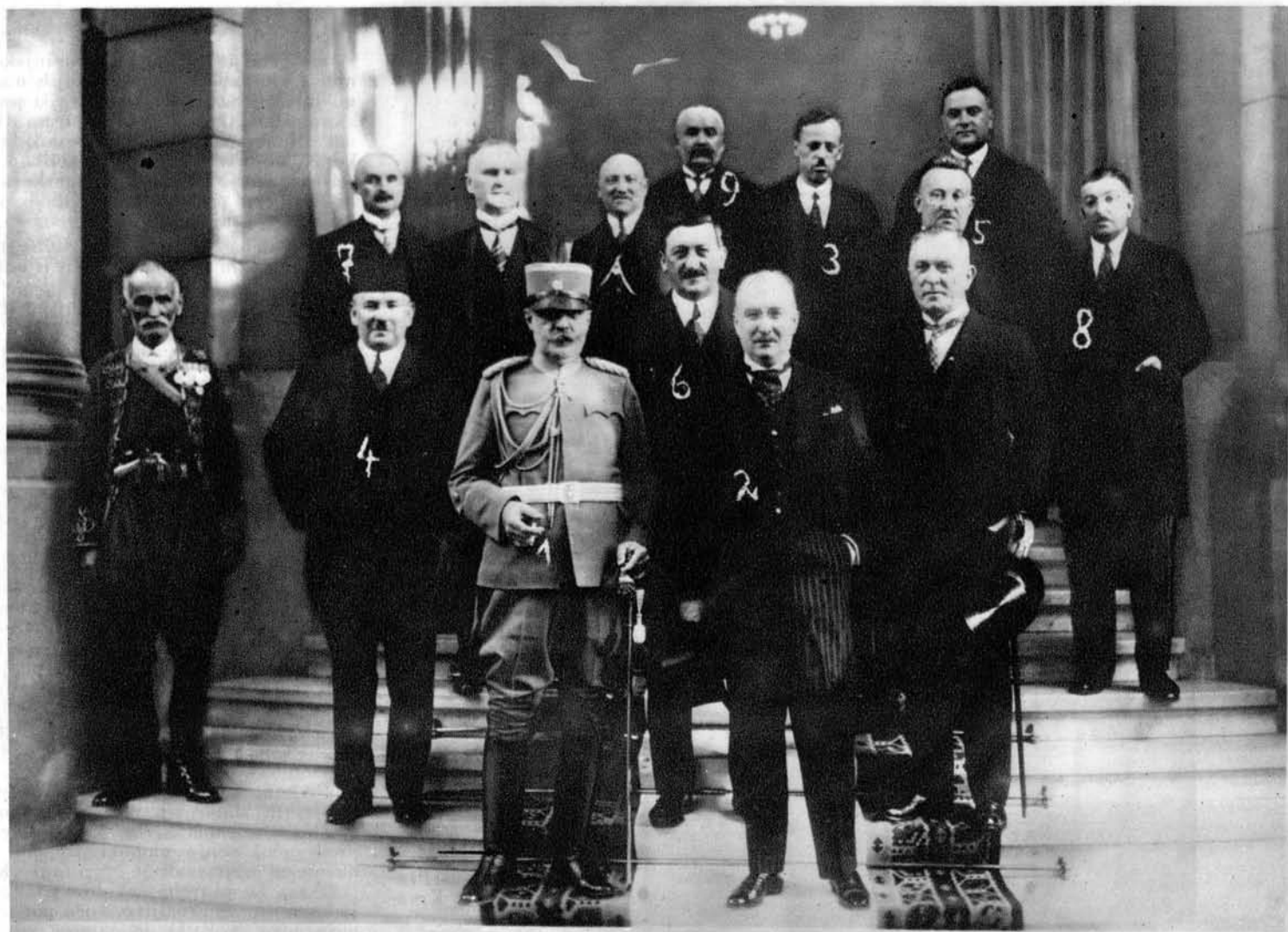
Pred stadionskimi blagajnami

ob priliki otvoritve, videti je tudi del stadionskih zgradb.

Na levi:

Vodni bazen na amsterdamskem stadionu

kjer se vrše plavalne tekme.

Voditelj slov. naroda, dr. Ant. Korošec, ministrski predsednik kraljevine S.H.S.

Veliki možje se uveljavijo končno tudi v najneugodnejših okoliščinah. Slovenci ne tvorimo niti desetine prebivalstva naše države in njena politična zastopnica, SLS, šteje v belgrajski narodni skupščini komaj 20 poslancev med 315, kolikor je vseh. In vendar je bila o priliki najtežje izmed številnih dosedanjih kriz poverjena sestava nove vlade našemu dr. Korošcu, kar je najboljši dokaz velike avtoritete in globokega zaupanja, ki ga uživa voditelj Slovencev danes že v vsej državi in pri vseh vodilnih političnih strankah. O čemer bi se še pred par leti ne upal sanjati niti največji optimist, to se je sedaj zgodilo. Dne 27. julija je bila sestavljena nova vlada, sestojeca iz SLS, radikalov, demokratov in muslimanov in kateri predseduje dr. Korošec, ki vodi razen predsedstva tudi notranje ministrstvo. Sicer tvorijo novo vladno še dr. Voja Marinković, general Hadžić (1), dr. N. Subotić (2), M. Grol (3), A. Stanić, dr. M. Spaho (4), St. Barić (5), M. Vujičić, dr. Angjelinović (6), inž. D. Popović (7), dr. V. Andrić, R. Cvetković (8), P. Marković (9), B. Kujundžić, dr. Č. Mihajlović in I. Šumenković. V svoji deklaraciji je dr. Korošec dne 2. t. m. poudaril, da hoče biti nova vlada predvsem vlada zakona, reda, dela in pomirljivosti na znotraj, na zunaj pa vlada miru in prijateljstva. Kdor pozna izredne kvalitete dr. Korošca, gleda v njegovo vladno z vsem zaupanjem.

Slike k Slovenskemu biografskemu leksikonu

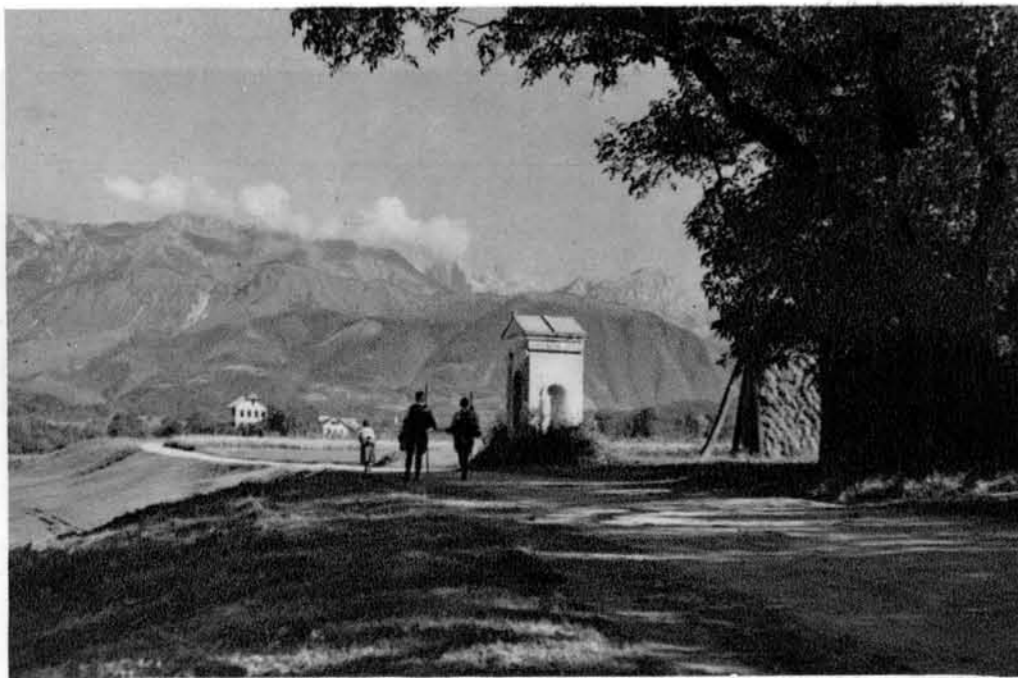
Jurančič Ivan
(† 1861), čebelarški strokovnjak

Juvan Polonica
(* 1884), igralka

Jakhel Rudolf
(1881—1928), slikar

Iz Kamniška skozi Mekinje

Pogled na Kamniške planine.

Na levi: Na poti iz Stafovice proti Vel. Planini

Pogled iz vasi Praprotno na Kravavec.

Spodaj: Pogled z Vel. Planine

proti Skuti, Kamniškemu sedlu in Planjavi.

Po Kamniški planini

(Vse slike je posnel g. Janko Skerlep iz Ljubljane.)

Štajerci jih imenujejo »Savinjske planine«, ker izvira Savinja v njih naročju; mi to stran Save jim pa najrajši pravimo »Kamniške«, ker se tako ponosno dvigajo nad Kamnikom. Vsi vrhovi so kar na kupu, kakor da jih je kak velikan iztresel iz koša tja na rob Ljubljanske kotline in Sorškega polja. V nekaj dneh pa obhodiš vse vsaj znamenitejše.

Prav lepa je ta-le tura, ki se prične v Kamniku in se konča lahko istotam.

Skoz prijazne Mekinje pridemo v dobri uri ob šumljajoči Kamniški Bistrici v Stahovico. Tu zapustimo glavno cesto in jo vdarimo na desno po še precej udobni »kravji poti« navzgor. Čim višje pridemo, tem bolj se razgrne pred nami »ravno ljubljansko polje«. Med potjo si ogledamo znameniti cerkvi sv. Primoža in sv. Miklavža, ki sta sezidani skoraj tik ena nad drugo. Pot se sicer nekaj časa še vleče, toda krasen razgled jo nam tako krajša, da pridemo na Veliko planino (1555 m), da niti ne vemo, kdaj.

S. P. D. ima tu svoje majhno zavetišče, ki se bo pa moralo v doglednem času umakniti večjemu planinskemu domu. V izvenzimskem času prihajajo namreč sem radi turisti, zaradi lepega razgleda, kadar pa pokriva zelena tla snežena odeja, takrat imajo tu smučarji svoje veselje. Poleti žvenkljajo krave po sočnih pašnikih, pozimi pa švigajo smučarji po bleščečih vesinah in delajo kozolce kakor ledeniške bolhe.

Prijetno se hodi mimo mnogoštevilnih pastirskih stanov in dalje goriindoli po mehkem zelenem svetu, ko se naenkrat pred nami odpro globoki prepadi in se na desni vzpne divje razorani Konj (1805 m). Tu je treba nekoliko paznje, ker je kamenje zelo rušljivo. Toda pot je brez nevarnosti. S. P. D. je namreč vsa izpostavljena mesta zavarovala z žico in klini. Na vrhu Konja se pa ne smemo kljub lepemu razgledu preveč muditi, če hočemo do Korošice še do večera.

S konja do sedla navadno ni daleč, in tudi tu ni. Kar naenkrat — seveda, če dobro stopimo — smo na Presedlju. Semkaj se pride tudi naravnost iz Bistrice. Nadaljnja pot sicer ni posebno zabavna, zlasti za tistega, ki ima že Veliko planino in Konja za seboj, a tudi nje je

konec in v večernem hladu nas sprejme prijazno planinsko zavetišče na zeleni ravnini Korošice pod svojo gostoljubno streho.

Ker smo drugi dan namenjeni samo do Okrešlja, ne gremo naslednje naravnost na Ojstrico, marveč se poslužimo »bližnjice« čez Moličko planino. Tu si ogledamo Kočbekovo kočjo in jubilejno kapelico sv. bratov Cirila in Metoda, se ozremo nekoliko v Robanov kot, nato se pa povzpemo po vzhodnem grebenu na Ojstrico (2549 m). Dolgo, dolgo sedimo tu, se grejemo na jutranjem solcu in gledamo v prekrasni božji svet, ki se razprostira pod nami in krog nas.

Toda treba je naprej. Planinska steza se drži sicer po možnosti grebena, toda večkrat se pa mora spustiti globoko doli. Šele v Škarjah (2100 m) pogledamo zopet v sosedno »Mariborsko oblast«. To skrbino uporabljajo tudi divje koze, štajerske in kranjske, kadar si vračujejo obiske.

S Škarj moramo zopet navzdol, preden se zavije steza strmo navzgor na dolgi greben mogočne Planjave (2599 metrov). Ker smo se že dovolj razgledovali na Ojstrici, se tu ne mudimo dolgo, marveč se urno spustimo proti Kamniškemu sedlu, kamor nas vabi gostoljubna Kamniška kočja.

Ko se tu do dobrega odpočijemo, skočimo še mimogrede na Brano, potem jo pa uberemo po udobni, dobro zavarovani stezi na krasno planino Okrešelj, kjer stoji ponosni Frischaufov dom (1578 metrov).

Drugo jutro stečemo k slapu Rinki, nato pa poberejo na povratku v Frischaufovem domu nahrbtnike in odidemo po planini navzgor. Pod stenami Štajerske Rinke (2256 m) zavijemo na levo v Turski žleb. Zanimiva je pot po strmih grušču in železnih klinih med navpičnimi stenami, a vendar smo zelo veseli, ko stopimo na rob žleba, ter se nam odpre prost pogled. Od tu nam je prosta pot na vse strani.

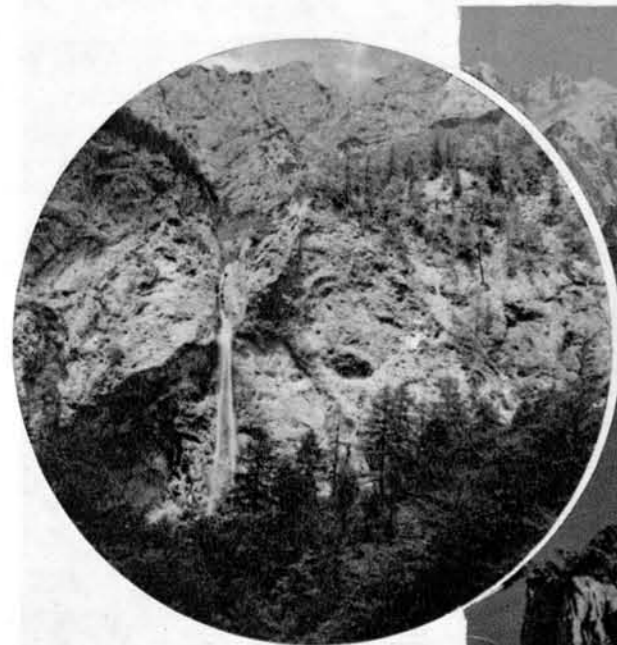
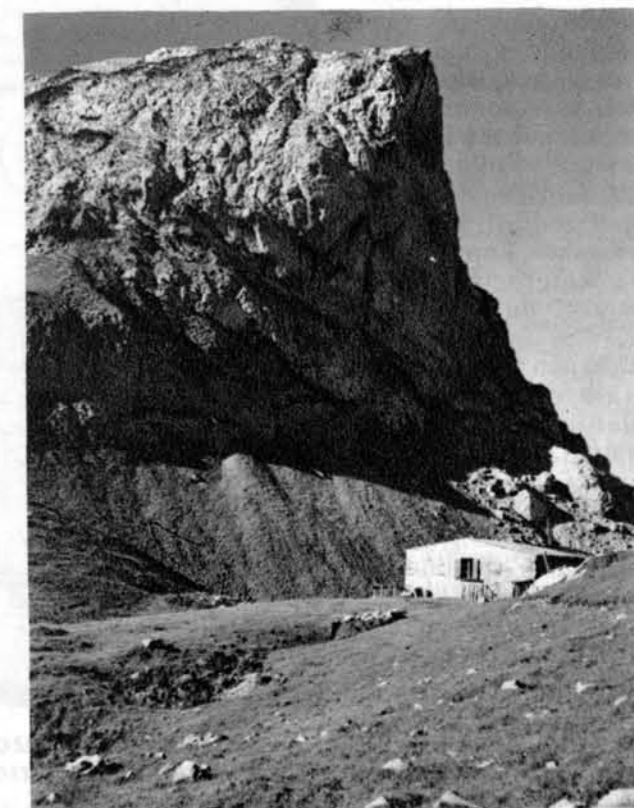
Ako se ne strašimo plezanja, se spustimo lahko skozi Gamzov skred naravnost doli v Kamniško Bistrico. Če se pa rajši držimo nadelanih potov, gremo lahko na Tursko goro in od tam čez Kotlične na Kamniško sedlo, ali pa čez Skuto in Dolgi hrbet na Grintovec in odtod na Kokrško sedlo.

Grintovec in Skuta

Na desni: **Koča na Korošici**

Spodaj: **Škarje in Ojstrica**

Spodaj v sredini: **Na vrhu Ojstrice**

Slap Savinje
pod Okrešljem.

Frischaufov dom
na Okrešlju

Ob štiristoletnici kapucinskega reda

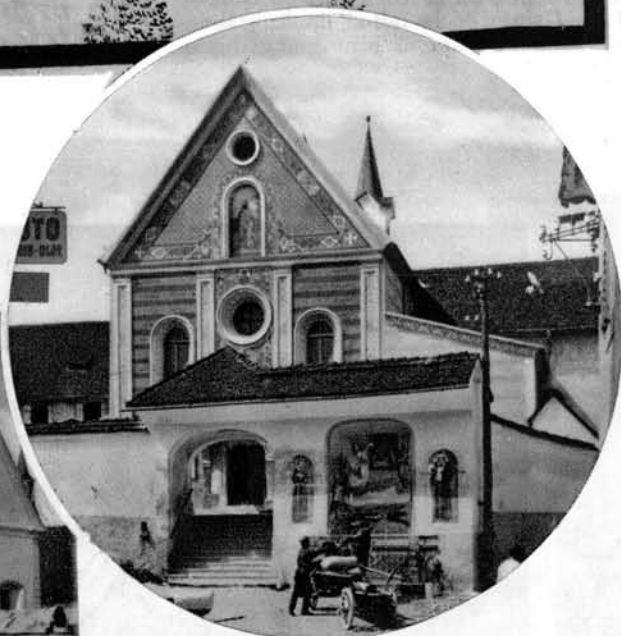
Pretekli mesec je praznoval kapucinski red 400 letnico obstanka. Potrjen je bil od papeža Klementa VII. 3. julija 1528. V naše kraje so prišli kapucini za časa cesarja Rudolfa II. L. 1600. je bil ustanovljen prvi samostan v Gradcu pri »Paulustor«. V Ljubljano jih je pozval škof Tomaž Hren I. 1606. Prvi generalni komisar provincije je bil sv. Lovrenc brinški. Zaradi svoje skromnosti in gorečnosti ob tako zvani protireformaciji in ob času kuge, »črne smrti«, so postali zelo priljubljeni ter se je red hitro razširil po naših krajih. L. 1711. so imeli 34 samostanov, 524 patrov in 153 bratov. Jožef II. je zatrl skoro polovico samostanov ter razdelil Jugoslovane v nemško-slovensko in v hrvatsko provincijo. Tudi v svetovni vojni je red mnogo trpel ter izgubil važne samostane: Reko z lastno tiskarno, Gorico, Sv. Križ. Rim je zopet zedinil Jugoslovane v »ilirsko kapucinsko provincijo«, katera ima le 10 samostanov z 47 duhovniki in 40 brati.

Pri današnjem pomanjkanju posvetnih duhovnikov in zaradi sedanje verske renesance so patri preobloženi z delom na prižnicah in v spovednicah, v katehizaciji in po bolnišnicah. Ali tudi njim se bližajo lepši časi. Skrbno si vzgajajo mlad naraščaj, ki bo v bližnji bodočnosti z vneto in ljubeznivo nadaljeval prelepe redovne tradicije.

Zemljevid kapucinskih samostanov

štajersko-ilirske province pred cesarjem Jožefom II. Zemljevid se nahaja v knjižnici varaždinskega kapucinskega samostana.

Pogled na kapucinsko cerkev

znamenje in del samostana v Škofji Loki. (Razen v Škofji Loki žive kapucini v ljubljanski škofiji še v Krškem.)

Na levi:

Kapucinski samostan s cerkvijo

v Varaždinu, kjer je tudi nekaj Slovencev.

Duš. svetnik J. Šmid

turistom in izletnikom dobro znani in priljubljeni župnik v Solčavi, ki je obhajal 24. julija 1928 svojo zlato sv. mašo (slika nam ga kaže kot jeruzalemskega romarja).

Zanimiva slovesnost

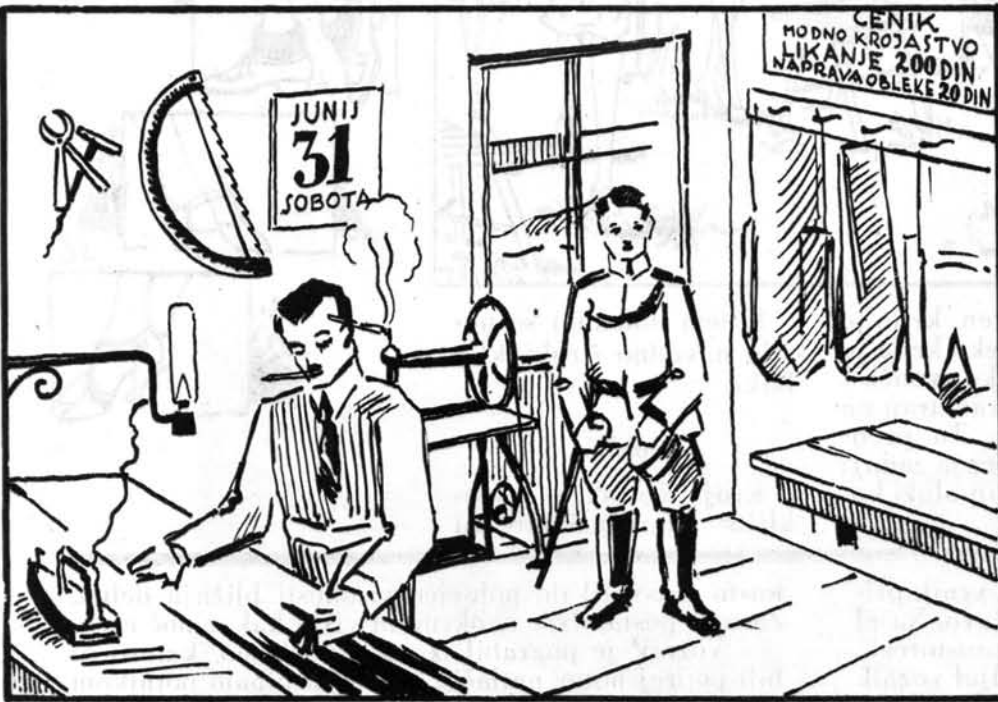
Med najzdravejše kraje v Sloveniji spadajo Velike Lašče z okolico. To nam dokazuje tudi veliko število starih ljudi, ki žive tam. Dne 24. julija 1928 so priredili župljani prisrčno slovesnost vsem svojim rojakom, starih nad 80 let. Vseh je bilo 56 (glej sliko) in njih skupna starost znaša 5055 let. Cerkveno slovesnost je opravil domači g. župnik Ramovš (X), navzoča sta bila pa tudi oba župana, Hočevar (XX) in Andoljšek (XXX).

Rešitev križaljke SLS v šte. 32.

Vodoravno: 1) kij, 5) bob, 8) Dobjo, 10) Urh, 12) sobar, 14) pa, 15) nhat, 17) Oskar, 19) Karo, 20) eh, 22) vi, 23) or, 24) dož, 25) sla, 27) dok, 29) Kru, 30) l. r., 32) ak, 34) re, 35) as, 37) nalive, 41) omara, 46) tič, 47) as, 49) Ars, 51) Dr. Janez Evaugelist Krek, 56) one, 57) zakup, 59) nikdo, 60) Kamerun, 62) marki, 65) tko, 66) naprava, 69) Barje, 71) Ivo, 72) os, 73) so, 74) oda, 75) Amor, 78) Ra, 79) Kan, 80) Sedan, 81) pod, 82) Satir, 84) Apis, 85) r. z., 87) ni, 88) Al, 90) dj, 91) at, 93) ro, 94) As, 96) Kozak, 101) šal, 103) Akiba, 108) sila, 110) slon, 112) milo, 113) ar, 114) Adam, 115) trava, 117) ciklon, 119) dis, 121) Eos, 124) asp, 125) veke, 126) rak, 127) eu, 129) ce, 131) Uri, 133) Ka, 135) tko, 136) Albanec, 138) cerkovnik, 139) Ema, 141) Brenner, 144) parazit, 148) Eol, 149) Domoljub, Novice v slikah, 159) Azo, 160) SK, 161) st., 163) salto, 164) jelen, 165) pi, 166) in, 167) aj, 169) up, 171) Olt, 172) ris, 175) oča, 177) ski, 179) ro, 180) Os, 181) eu, 183) lesa, 185) etika, 187) alga, 189) um, 190) Adela, 192) Oto, 193) orjak, 195) ena, 196) maj.

Navpično: 1) ko, 2) Ibar, 3) Joh, 4) Grk, 5) bor, 6) obol, 7) Ba, 8) da, 9) Jad, 10) USA, 11) Had, 12) San, 13) re, 14) pi, 16) tona, 17) ol, 18) ro, 19) krak, 21) ha, 22) Vera, 23) os, 25) Zan, 26) svetilnik, 28) kolovodja, 29) krt, 31) rt, 33) kanu, 34) raz, 36) Trstenik, 38) le, 39) iz, 40) oniks, 42) ml, 43) as, 45) Reka, 48) sen, 50) SK, 52) Anton Aškerc, 53) gko, 54) ed, 55) kava, 56) or, 58) park, 61) mama, 62) mis, 63) ave, 64) rod, 66) nos, 67) Ada, 68) pat, 69) bar, 70) Jan, 73) sod, 76) opravek, 77) Rio, 83) rast, 86) Zalka, 89) la, 92) tir, 95) Solkan, 97) om, 98) zid, 99) Alice, 100) kosce, 102) las, 104) ka, 105) Ida, 106) Baski, 107) ampak, 109) Lavtar, 110) sir, 111) no, 116) ako, 118) nebrot, 120) Maribor, 122) oje, 123) trofeja, 128) na, 131) uk, 132) iv, 134) lepak, 137) led, 140) mah, 141) Bes, 142) roka, 143) el, 145) za, 146) Izis, 147) ton, 150) osla, 151) lat, 152) jl, 153) ut, 154) ve, 155) ve, 156) sl., 157) les, 158) Inka, 162) tu, 165) Po, 168) je, 170) plen, 171) osa, 173) ie, 174) sto, 175) oko, 176) ča, 178) ilo, 179) raja, 180) om, 182) na, 184) Ela, 186) Ito, 188) Grm, 189) uk, 191) de, 194) aj.

Pravilnih rešitev je prispelo 87, izžrebana pa sta bila za I. nagrado Justin Ažman, a za II. nagrado Gorše Martin oba iz Ljubljane.

Poišči na sliki vsaj 10 napak in nezmislov!

I. nagrada: Jel in plevel; II. nagrada: Šarabon, Zgodovinske anekdote I.—III.

Sergej Minclov:

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

VI. POGLAVJE.

Medtem pa se je zvil Vedenej Savič v klobčič pod toplo doho, vtaknil obraz v krzno in trdno zaspal... Nikakor ni slutil, da je sredi burje zgrešil v stepi pot.

Tudi Mikita je dremal, stisnil se je v kotichek. Nenadno je začutil Vedenej Savič, da ga nekdo vleče za rokav. Zavihal je kraj ovratnika in videl, da ga gleda voznik noter v voz.

— Zašli smo, prosim, gospod trgovec, nikjer ni poti...

— Beži no? — je zaklical poslovodja. — Kje pa so druge sani?

— Ni jih več... bogve kje so...

Vedenej Saviču je upadlo srce: zase ga ni bilo strah, pač pa za Grigorija. Zlezal je izpod strehe in

prišel gledati naokoli. A kje bi neki kaj videl: stemnilo se je bilo, in sneg je naletaval tako hudo, da je vid jemala!

Mikita je dvakrat sprožil svoji pištoli, a ni bilo nobenega odgovora. Hotel je še počiti iz puške, a Vedenej Savič mu ni pustil. Saj ni dobro ostati ponoči praznih rok; zanič se jim ne bi posrečilo nabasati vnovič puško. Saj ne bi prišla niti drobtinica smodnika v cev: vse bi odnesel vihar.

Odpeljali so se naprej, kam tega ni nihče vedel. Vedenej Savič je velel samo, naj gredo konji kamor hočejo: konj si vedno bolj vé pomagati kakor človek.

— No, zopet smo menda v tajgi? — je dejal voznik. — Menda smo se nazaj obrnili? — je vprašal poslovodja.

— Bog si ga vedi...

— Odprezi oba sprednja konja! — je odredil Vedenej Savič. — Ti pojdi, Mikita, poglej, kje bi se dalo priti lažje skozi: vedrili bomo pod drevesi!

Naš modni kofiček

Modne igrače.

Zmerom kaj novega, to je geslo mode; ali je »novo« kaj pametnega in lepega ali pa le trenutna kaprica, za to se tisti, ki delajo modo, ne brigajo.

Zadnja modna novost — ki je pa že imela svoje predhodnike n. pr. v tako imenovanih »fregolih« — so tunike in predpasniki, ki se dajo odpeti in brez nadaljnega uporabiti kot ogrinjala ali pelerine.

Naše slike nam kažejo par zgledov, in sicer tako, da stojita vzorca iste obleke v obojni uporabi drug poleg drugega.

Na prvi sliki vidimo promenadno obleko iz chinakrepa. Zgornji del je bluzast; preko krila, ki je okrašeno z robčki v obliki četverokota, je aranžiran plisirani pred-

pasnik, prišit na širok pas s pentljo. Predpasnik se da odpeti in uporabiti kot ogrinjalo.

Podobni zamisel najdemo tudi v drugi sliki, le da je v podrobnostih drugače izvršena. Zgornji

Enako tretja slika: gladko krilo in enak zgornji del, okrašen z robčki v vodoravni črti. Zraven pelerina v volantih s širokim ovratnikom, ki se da aranžirati na krilo.

modi, posebno otroški, trajno drži.

Modni čevlji.

Sedanja moda zahteva, da imej ženska, ki ima za vse modne domisleke čas in denar, najmanj tri pare čevljev. Za dež in izlete močne, udobne čevlje z nizkimi petami (zgornji vzorec); za promenado sive ali beige z visokimi petami, brez posebnih okraskov (srednji vzorec); za večerne prireditve močno izrezane, svilene, okrašene z brušenimi kamni, ki naj bodo — kamni namreč — vedno iste barve kakor obleka.

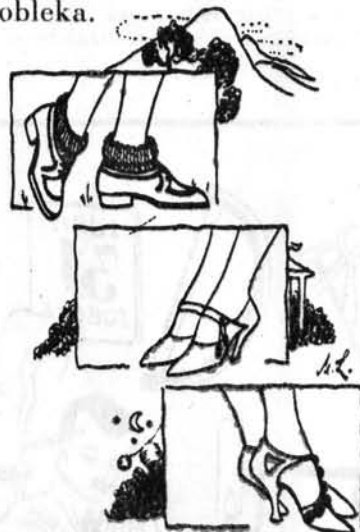

del je enostaven, krilo je zvončasto. Preko krila je položen istotako zvončast predpasnik, aranžiran na širokem pasu. Ta predpasnik se zapenja zadaj; da se odpeti in služi kot pelerina.

K tem oblekam se nosijo navadno široki klobuki.

»Deklič«.

Kroj nemškega »dekliča« se v mednarodni

Kakih pet minut pozneje se je Mikita vrnil, prijel je konja za povodec in šel noter v goščavo. Našel je tam pod cedrami z jelovjem ograjen prostorček, pravo dvorišče, v zavetju. Za njim je odpeljal voznik srednjega konja.

Na mah je postalo tiho. Gori je godel veter, šumel je v vrhovih dreves, spodaj pa ga ni bilo čuti: kakor v sobo so prišli. Zdelo se je celo, da je nehalo snežiti. Samo tu in tam je curljala po jasah z neba mehka snežna struja.

Odpregli so še zadnjega konja, privezali so vsi trojko pod cedro. Zraven so postavili sani, porinili so jih kakor v šotor pod vejevje velike jelke, pa so se vsi usedli.

— Dobro bi bilo zakuriti ogenj! — je dejal Vedenej Savič: — kje pa imaš gobo, če je nisi pre-daleč vtaknil?

— V vreči je... — se je oglasil Mikita. Potipal je po saneh in dobil vse, kar so potrebovali. Voznik je razkopal — kakor stori konj v stepi — z nogo sneg. Pod cedrami je bil samo četrt vatla¹ globok, potem pa se je že prikazal mah. Natrgal je mahu. Mikita je počenil in pričel udrihati s kresalom po kremenu. Iskre so se usule kakor zvezdice, najprej se je vnela goba, potem pa je pričel tleti še mah.

Nasekali so s sekuro jelovega vejevja, saj se spodaj vedno posuši, in je zaprasketal ogenj, rdeč-

kasto razsvetil do polovice visokosti bližnja debla. Zato je postalo vse naokrog in višje kakor noč črno.

Voznik je pograbil iz sani vsa krmo, katero so bili poprej noter natlačili, da ne bi pihalo potnikom v noge, vrgel jo je konjem, pa so se vsi lotili večerje.

— Bogve, kje so zdaj naši?... je spregovoril Vedenej Savič. — Da bi jih le volkovi ne napadli! Menda ne bodo zmrznili?

— Volkovi že ne pridejo ven ob slabem vremenu! — se je oglasil voznik: — zmrzniti pa sploh ne morejo! Saj je toplo, saj skoro ni mraza! Se bodo že zakopali v sneg pa prečakali...

— Da bi le Bog dal...

Nasekali so si cel kup vej, da si založijo grmado ponoči. Sklenili so tudi, da bo eden vedno po vrsti pazil: paziti je bilo treba, da ne ugasne ogenj, pa tudi volkovi bi se lahko priplazili neopaženo do konj. Prvo stražo je prevzel Vedenej Savič.

Vzel je iz sani obe puški, ji naslonil na cedro kakor ob trdnjavsko zidovje, si postlal zraven doho in se usedel pred ognjem.

Voznik in Mikita sta zlezla v sani. Čim sta bila notri, takoj se je odtod razleglo smrčanje. Od druge strani so hrustali konji seno kakor doma v konjušnici. No, doma pač niso bili! Vse naokrog je rjovela in tulila tajga... ko da drvi v temi neštevilna, podivjana konjska čreda. Čuti je bilo peketanje, cviljenje in bogve kako kričanje... (Dalje prih.)

¹ Ruski stari vatelj (aršin) je meril 71 cm.